

Skatteutskottets yttrande

1980/81:3 y

om ändrade principer för beräkning av prisindex vid fastställande av basbelopp

Till socialförsäkringsutskottet

Socialförsäkringsutskottet har beslutat inhämta skatteutskottets yttrande över proposition 1980/81: 20 om besparingar i statsverksamheten m. m. såvitt avser ett i bilaga 4 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring jämte eventuella motionsyrkanden i anslutning härtill. I två motioner, 1980/81: 75 av Sven Aspling m. fl. (s) och 1980/81: 103 av Lars Werner m. fl. (vpk), har yrkats avslag på propositionen i denna del.

Basbeloppet beräknas f. n. med ledning av ett "jämförelsetal", som bestäms på grundval av konsumentprisindex. Nytt basbelopp beräknas när det allmänna prisläget ändrats med minst tre procent efter närmast föregående ändring av basbeloppet.

Förslaget i propositionen innebär att jämförelsetalet liksom nu skall följa ändringarna i det allmänna prisläget. Vid beräkning av basbeloppet skall emellertid efter oktober 1980 bortses från indirekta skatter, tullar, avgifter och förändringar i energipriser samt tillägg göras för subventioner. Den nya index motsvarar nuvarande nettoprisindex med den kompletteringen att man i fortsättningen också skall bortse från förändringar i energipriser.

Skattesystemet är i vissa delar indexreglerat. Detta gäller bl. a. skatteskalorna, som bestäms med utgångspunkt i en basenhet. Denna enhet berörs inte av det nu aktuella förslaget men skall enligt förslag i proposition 1980/81: 50 ändras i överensstämmelse med de principer som nu föreslås i fråga om basbeloppet.

Basbeloppets storlek påverkar däremot direkt vissa andra regler vid beskattningen. Detta gäller bl. a. existensminimum, avdrag för pensionsförsäkringspremier och beräkning av arvsskatt i vissa fall.

Effekterna av den föreslagna index kan på kort sikt antas bli marginella. Effekterna på längre sikt är svåra att bedöma, eftersom den nya index i vissa fall ökar snabbare och i andra fall långsammare än konsumentprisindex. Osäkerheten beror bl. a. på energiprisernas utveckling i framtiden och på vilka politiska beslut som kommer att tas i fråga om indirekta skatter och subventioner.

Skattereglerna är föremål för en fortlöpande omprövning, och effekterna av index är givetvis en av de faktorer som måste beaktas i det sammanhanget. Mot den bakgrunden anser utskottet sig, från de synpunkter utskottet har att

företräda, kunna förorda att socialförsäkringsutskottet tillstyrker bifall till propositionen och således avstyrker motionerna i motsvarande del.

Stockholm den 20 november 1980

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Rune Ångström (fp), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Bo Lundgren (m), Curt Boström (s), Bo Forslund (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Egon Jacobsson (s)*, Anita Johansson (s), Bo Södersten (s) och Kerstin Andersson i Hjärtum (c)*.

* Ej närvarande vid yttrandets justering.

Avvikande mening

Erik Wörnberg, Olle Westberg i Hofors, Curt Boström, Bo Forslund, Egon Jacobsson, Anita Johansson och Bo Södersten (alla s) anser att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar med "Skattesystemet är" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Frågan om principerna för basbeloppets beräkning är av vital betydelse för stora befolkningsgrupper. Det är enligt utskottets mening därför anmärkningsvärt att den i motionen aktualiserade frågan om nytt prisindex inte varit föremål för utredning och remissbehandling.

Såvitt utskottet kan bedöma innebär förslaget i propositionen en urholkning av vårt nuvarande värdesäkringssystem som – i varje fall på sikt – måste få klart negativa konsekvenser även på skattområdet. Utskottet tänker härvid särskilt på att storleken av existensminimum bestäms med utgångspunkt i basbeloppet och att utrymmet för avdragsrätt i fråga om pensionsförsäkringspremier i kommunalskattelagen är beroende av storleken av detta belopp.

Mot den bakgrunden kan utskottet – från de synpunkter utskottet har att företräda – inte acceptera en devalvering av basbeloppet i enlighet med förslaget i propositionen.

Enligt utskottets mening bör således socialförsäkringsutskottet avstyrka bifall till detta förslag och tillstyrka bifall till motionerna i motsvarande del.